

Avond 6 Jij en jouw woorden

Achtergrondinformatie

Bedoeling van deze les is om de jongeren te laten begrijpen dat waarheid en leugen ten diepste bepaald worden door het dienen van Jezus (dé Waarheid) of het volgen van de satan (de vader van de leugen). Pas als wij in ons spreken volgelingen van Jezus zijn is de naaste bij ons veilig.

De betekenis van het 9e gebod

Het gaat in het negende gebod in de eerste plaats om het spreken van waarheid in een rechtszaak, maar net als bij alle andere geboden moeten we ook hier weer zeggen: *het gaat om veel meer*. Het gaat om eerlijk zijn en om het hooghouden van de naam van een ander. Niet roddelen maar juist goed over een ander praten.

- De Here Jezus noemde de duivel een keer de ‘vader van de leugen’ (Johannes 8).
Waarom zou de Here Jezus dat gezegd hebben?

In de tijd van de bijbel gebeurde het heel vaak dat mensen werden omgekocht met geld om in een rechtszaak iets te zeggen dat niet waar was. God heeft dit dus nadrukkelijk verboden. Een voorbeeld uit de bijbel waari het negende gebod met voeten wordt getreden is het verhaal over Achab en Naboth. (1 Koningen 21)

Belangrijke bijbelgedeelten over liegen en de waarheid spreken zijn ook Exodus 1;15-19 en Jozua 2;1-6. We leren in deze verhalen over de zgn. ‘noodleugen’ die kan worden toegepast als de omstandigheden dit vragen.

Aanvullende opmerkingen (uit een preek)

Uit de formulering van het gebod: Leg geen vals getuigenis af **tegen** je naaste, blijkt al dat het in dit gebod er in de eerste plaats om gaat of je betrouwbaar bent, of je naaste op jou woorden aan kan, of tie op je kan bouwen.

De vraag is niet: wat doe jij met de feiten, maar wat doe je met je naaste.

Die vraag raakt direct de kern van ons geloof. Hoe je praat over je naaste is niet iets aan de rand van je geloof, maar laat zien hoe jouw verhouding met God is. En juist op dit punt zal satan er alles aan doen om ons van de waarheid, van de Here af te trekken.

God wilde dat we sprekend op Hem leken, en in ons spreken hem lief zouden hebben boven alles, en de naaste als onszelf. Maar los van God is het spreken op een ontstellende manier gedevalueerd: woorden zijn maar woorden, woorden scheppen vaak afstand ipv dat ze verbinden, woorden zijn er om jezelf groter te maken, en je naaste kleiner.

Er wordt ontzettend veel gekletst, gedraaid en gelogen.

Mensen hebben elkaar vaak maar weinig te zeggen, en daarom is er zoveel leeg gepraat.

Woorden zijn bedoeld om op te kunnen bouwen, maar het wemelt van de holle frazen waar je zo doorheen zakt. Mensen bouwen met woorden hun maskers op en verstoppen zich uit angst voor de ander. De reclame bouwt een schijnwereld op, de politiek onthaalt ons op propaganda

en loze beloftes waar niemand meer echt in gelooft. Venijnige roddel, smerige leugens, grove opschepperij en oppervlakkige oordelen over anderen. De wereld staat stijf van de leugen. En dat komt omdat satan de overste van deze wereld is.

En daarom gaf God ons het negende gebod: u zult voor uw naaste wel betrouwbaar zijn. En net als de andere geboden staat dit gebod in het kader van: Ik ben de Here u God, die u uit het slavenhuis gehaald hebt. De zonde is een slavenhuis, en wie eenmaal verstrikt raakt in de schijnwereld van de leugen komt steeds vaster te zitten.

Maar God liet ons niet bij de vader van de leugen, maar verlostte ons. Hetzelfde Woord, waarmee hij de wereld schiep, dat Woord is vlees geworden. En zoals steeds maakte God zijn Woord waar. De wereld van de leugen werd verslagen. Jezus zei : ik ben de weg, de waarheid en het leven.

En daarom kan een christen, die een geworden is met Christus niet meer in de leugen blijven steken. Lees bijvoorbeeld Efeziërs 4: 20 ev

We moeten de nieuwe mens aan doen, de nieuwe mens die naar de wil van God geschapen is in waarachtige gerechtigheid en heiligheid. Ziet u we gaan weer op God lijken, net als toen in het paradijs. Dat is niet onze prestatie: de nieuwe mens is door God geschapen. Maar wij moeten hem wel aantrekken.

In de verzen 25 ev gaat Paulus dan concretiseren wat dat betekent: de oude mens afleggen en de nieuwe aandoen, en het eerste wat hij dan noemt is: leg daarom de leugen af. Hij zegt niet: lieg niet meer, maar: leg de leugen af. De leugen dat is de manier van bestaan zonder God, De leugen dat is de oude mens ten voeten uit.

Leg daarom de leugen af, zegt Paulus, en spreek de waarheid ieder tegen zijn naaste. In deze manier van zeggen klinkt duidelijk het negende gebod door. De naaste moet weer op ons aan kunnen, hij moet weer op ons kunnen bouwen.

Leg de leugen af en spreek de waarheid ieder tegen zijn naaste, daar hebben we ons hele leven de handen vol aan, dat verandert ons hele leven:

Het betekent allereerst dat we als christenen onze mond niet houden als er van de waarheid getuigd moet worden. Christus heeft ons in een verleugende wereld aangesteld als zijn getuigen

De leugen afleggen en de waarheid spreken tegen onze naaste, dat betekent dat we niet roddelen, iets kan best waar zijn, maar daar gaat het in het negende gebod niet in de eerste plaats om. Het gaat erom heb je die naaste lief als jezelf, en kun je je mond houden, als het niet nodig is om negatieve praatjes door te geven.

Dat geldt zeker binnen de kerk: Paulus zegt: spreek de waarheid ieder tegen zijn naaste, omdat we leden van elkaar zijn. We zijn allemaal door Christus volledig geaccepteerd, en bij zijn gemeente ingelijfd, en dan zal ook moeten blijken in onze manier van praten over elkaar dat we elkaar ook accepteren en liefhebben. Als we over iemands zonde praten dan moet dat gericht zijn op bekering en behoud van die ander, en dus praat je er eerst met de persoon in kwestie zelf over.

Het luistert nauw hoe we spreken met en over onze naaste. Leggen we de leugen af, en zijn we gericht op de naaste of voelen we ons wel goed in de sfeer van de praatjes, de makkelijke oordelen, de onwaarachtigheid en de leugen.

De geschiedenis loopt uit op een gigantisch proces. Dan zal alles aan het licht komen, en zullen we zeker niet op grond van valse getuigen veroordeeld worden. Wie nu het Woord en de Waarheid gelooft, en door Hem zijn leven laat bepalen, zal dan een wereld mee mogen maken waar de leugen helemaal niet meer bestaat. Wat moet dat een geweldige wereld zijn.

Wijsheid uit het Woord : Spreuken over roddel

- 10:19 Een veelprater gaat gemakkelijk te ver,
wie spaarzaam is met woorden, is verstandig.
- 11: 13 Bij praatzieke mensen is geen geheim veilig,
een betrouwbaar mens weet iets voor zich te houden.
- 17:4 Iemand met een kwaad hart, luistert graag naar kwade tongen,
een gemeen mens hoort graag lasterpraat.
- 18:8 Lasterpraat slikt men als zoete koek
het raakt immers de donkerste hoeken van ons hart.
- 18:21 Woorden hebben macht over leven en dood;
wie graag spreekt moet wel de gevolgen aanvaarden.
- 20:19 Wie altijd iets over anderen te vertellen weet verraad ook geheimen,
met iemand die zo loslippig is moet je je niet inlaten.
- 26:20 Als er geen hout meer is gaat het vuur uit,
als er geen kwaadspreker meer is, houdt de ruzie op.

Een paar opmerkingen over roddel

- bekende excuses voor roddel:
 - ik vertel toch de waarheid
 - ik deel dit zodat je voor hem kunt bidden
 - ik zoek een advies
 - ik roddelde niet mee, ik lusiterde (Spr 17,4; 20,19)
- iedereen houdt van roddel > Spr 18,8 + vb
- 1) wat is roddel : iemand pratend in slecht licht zetten
- 2) waarom roddelen we
 - trots > de ander kleineren/ laten zien dat je het weet
 - ijdelheid > niks beter te doen (1 Tim 5,11-13; 2 Tess 3:11)
- 3) hoe kun je het stoppen
- tips: Heb je niks positiefs te zeggen: zweig
hou wat vertrouwelijk is vertrouwelijk
Doe er wat aan: nu, hoe kunnen we hem helpen? mag ik je citeren? heb je er al met hemzelf over gepraat? als hij ons zou horen, zou het hem pijn doen.
- Check: helpt ons spreken
als hij me zou horen, wat dan?
kan ik voor hem bidden

Wat humor:

- Grap: verkoopt u halve krop sla; zal het even vragen; winkelbediende loopt naar achteren en zegt: er is hier een oud wijf dat een halve krop sla wil?! Vrouw blijkt achter hem aangelopen te zijn; ziet haar > en deze dame wil de andere helft.
- Vrouw tegen Wesley: ik heb het talent te zeggen wat ik denk; Wesley: ik denk niet dat God het erg vindt als u dat talent begraaft.
- Vanwege een sneeuwstorm heeft een predikant maar 1 kerkbezoeker; een vrouw die veel roddelt. En de preek gaat net over Jac 3: de zonde van de tong! Dat is leiding denkt de predikant, en hij houdt z'n preek met verve; Aan eind van de dienst komt de bezoekerster op hem af en zegt: "wat een mooie preek dominee, maar wat jammer dat zij die het zouden moeten horen er niet zijn"

Lesopzet

a. leerdoelen

Doelstellingen:

Hoofd:

- ze kennen de inhoud van het 9^e gebod
- ze kunnen uitleggen wat de hoofdgedachte van dit gebod is.
- ze weten hoe de bijbel spreekt over leugen en waarheid.

Hart

- ze willen in hun leven laten zien dat hun naaste veilig bij hen is.
- ze erkennen dat ze vaak bezig zijn zichzelf groot te houden ook ten koste van een ander
- ze ervaren dat ze door God geliefd zijn en daarom niet zichzelf meer hoeven groot te houden.

b. lesopzet

Tijd	Theorie /werkvorm	Wie
19.00	Mentorkwartiertje:	
19.15	Terugblik, intro 9^e gebod Start met een terugblik op de vorige keren. We zijn bezig met de 10 geboden. Elke gebod raakt steeds een heel terrein van ons leven: - 5^e gebod? > gezag - 6^e gebod? > het leven - 7^e gebod? > relaties/sexualiteit - 8^e gebod? > bezit Herhaal nog even kort met elkaar waarhet vorige week over ging: Omgaan met je bezit. Laat ze dit koppelen aan het grote gebod: God liefhebben boven alles en je naaste als jezelf. Laat hen nog even kort uitleggen hoe ze bevrijdt zijn van dit gebod. Wat is de tekst van het 9^e gebod? Over welk terrein van het leven gaat het nu: over jouw woorden en wat die voor je naaste betekenen. Dat gaan we in deze les uitwerken.	
19.20	Uit de rechtspraak Als je de tekst van dit gebod (op werkblad) ziet, aan welke situatie is dan bij dit gebod in de eerste plaats gedacht? > aan een rechtzaak	

	Zet de sfeer van een rechtszaak evt. even neer door een bericht uit de krant over een rechtzaak. Op het werkblad staan: Deut.17: 6-7 en Deut 19: 16-21 en daarbij de volgende vragen: - welke regels worden hier gesteld voor getuigenverklaringen in een rechtzaak? <i>(één getuigenverklaring nooit genoeg; er moet zorgvuldig onderzoek zijn)</i> - hoe wordt voorkomen dat getuigen makkelijk een vals getuigenis afleggen? <i>(er moeten meerdere getuigen zijn; getuigen moeten zelf bij steniging de eerste steen werpen; wie een vals getuigenis geeft krijgt de straf die ander anders gehad zou hebben)</i> Laat ze in twee of drietallen de vragen beantwoorden en bespreek daarna het resultaat. - Kennen ze mensen in de bijbel die te maken kregen met vasle getuigen? (Naboth, Jezus) - Leg daarbij iets uit over de achtergrond van een rechtzaak in die tijd: er was nog geen recherche, geen forensisch onderzoek, enz. Alles hing af van wat de getuigen verklaarden. Bovendien waren de straffen zwaar: op allerlei zonden stond de doodstraf. - Wat zie je hier al van het bevrijdende van Gods wet?							
19.30	De catechismus Op het werkblad staat HC zondag 43. Maak samen op een flap een opsomming van alle punten, die hier genoemd worden (vraag steeds om voorbeelden). Je kunt ook het volgende schema op een flap zetten, en samen invullen: <table><tr><td>Niet doen</td><td>Wel doen</td></tr><tr><td></td><td></td></tr><tr><td></td><td></td></tr></table> De catechismus gaat dus veel verder dan de sfeer van de rechtszaal. Laat ze in tweetallen de uitleg van de catechismus in één korte slagzin proberen te vatten. Waarom gaat het hier uiteindelijk? Dat mijn naaste veilig bij mij is.	Niet doen	Wel doen					
Niet doen	Wel doen							

19. 40	Wat is waarheid, en wat is leugen Stel als inleidende vraag de vraag: wat is een leugen? (laat ze suggesties geven en vraag door: ja, maar wat is onwaarheid? Gaat het om de feiten? Is wat Rachab deed (Joz 2) een leugen?) Lees nu de volgende teksten (Op werkblad) - Joh. 8: 44-47. - Joh 14: 6 Wat zegt dit ten diepste over de vraag naar leugen en waarheid? De raag is steeds: dien ik in mijn spreken Jezus (door God en de naaste lief te hebben) of de duivel? Kunnen ze dit concreet maken?	
19.45	Jezus werd veroordeeld, zodat jij vrij kunt zijn Vertel kort iets over het proces tegen Jezus (Lees daarvoor evt. Matt 26: 57-68): Hij was duidelijk niet schuldig (ze konden geen 2 gelijkluidende valse getuigenissen tegen Hem vinden; de rechter (kajafas) had Hem vrij moeten spreken, maar stapt uit zijn rol en vraagt Jezus zichzelf te beschuldigen; Jezus had kunnen zweigen, maar door juist op dat moment de waarheid te spreken tekent Hij zijn eigen doodvonnis. Laat nu in twee simpele tekeningetjes zien wat er gebeurt: normaal: leugenaar waarheid → dood leugen → leven het evangelie: leugenaar waarheid → dood leugen → leven	
19.55	en nu jij Bespreek de vraag: Als je weet dat Jezus dit voor jouw leugens moest lijden, wat betekent dit dan voor jouw manier van praten? Voor wat kies jij: de vis of de slang? Waar bevrijdt dit gebod je van? Laat ze dit eerst zelf bedenken en leg indien nodig uit: Jezus bevrijdt	

	je van de neiging jezelf groot te houden. Dat doe je vaak door negatief te zijn over anderen om er zelf beter van te worden. Je hoeft jezelf niet meer groot te houden. Hij was er voor jou zodat jij er kunt zijn voor anderen. Vraag tenslotte wat dit betekent voor hun spreken met en over anderen. Als er tijd genoeg is: Laat ze in tweetallen een cartoon tekenen waarin ze concrete voorbeelden geven.	
20.00	Presentatie Wijs iemand aan die de dia moet maken en bespreek kort wat erin moet. Bekijk de dia van de vorige les.	
20.15	Huiswerk opgeven - evt opdracht voor prestatie - memorisatietekst uitdelen sluiting Bespreek dat een vorm van christelijk gedrag is: niet over iemand die anders/vreemd/vervelend is roddelen, maar voor hem/haar bidden. Neem tijdens het gebed een moment stilte waarin ieder dat concreet kan doen.	

c. benodigde materialen

- Poster en stiften
- memorisatiekaartje

d. suggesties

zingen: Ps 12:1,4 en 5; Ps 25:2 en 4; Ps 119:17 en 40; Gz ;LB 1; LB 285; E&R 54

bijbelgedeelten: Deut.19:16-21; 1Kon.21; Joh 8,42-47; Ef 4:25-29; Jak.3:1-12

belijdenis: HC znd 43

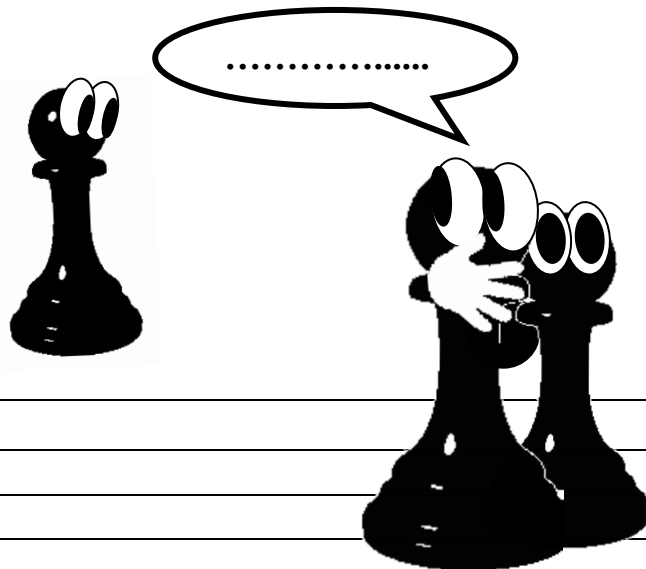
e. evaluatie

1	In hoeverre leerdoelen gehaald?				
		--	-	+	++
	1 - ze kennen de inhoud van het 9 ^e gebod				
	2 - ze kunnen uitleggen wat de hoofdgedachte van dit gebod is.				
	3 - ze weten hoe de bijbel spreekt over leugen en waarheid.				
	4 - ze willen in hun leven laten zien dat hun naaste veilig bij hen is.				
	5 - ze erkennen dat ze vaak bezig zijn zichzelf groot te houden ook ten koste van een ander				
	6 - ze ervaren dat ze door God geliefd zijn en daarom niet zichzelf meer hoeven groot te houden.				
2	Opmerkingen mentor/ catecheet				
3	Wat moet de volgende keer anders				

Jij en jouw gepraat

blok E - nivo 2 - avond 6

Tijd	Wat gaan we doen
19.00	Mentorkwartiertje
19.15	Terugkoppeling en intro
19.20	Uit de rechtspraak
19.30	De catechismus
19.40	Wat is waarheid en wat is leugen
19.45	Jezus werd veroordeeld, zodat jij vrij kunt zijn
19.55	En nu jij
20.00	Prestatie
20.15	Huiswerk en sluiting

Uit de rechtspraak

Deuteronomium 17: 6-7

Het doodvonnis mag alleen op grond van de verklaring van ten minste twee getuigen worden voltrokken, één getuigenverklaring is onvoldoende. 7 De getuigen moeten, samen met de rest van het volk, de dader stenigen tot de dood erop volgt, en zelf moeten zij de eerste steen werpen. Zo moet u het kwaad dat zich bij u aandient in de kiem smoren.

Deuteronomium 19: 16-21

16 Als een getuige tracht een ander ten val te brengen door een leugenachtige verklaring over hem af te leggen, 17 dan moeten de twee partijen in het geding samen voor de HEER verschijnen, voor de priesters en de rechters die op dat moment in functie zijn. 18 De rechters moeten de zaak zorgvuldig onderzoeken. Als blijkt dat de getuige heeft gelogen en een vals getuigenis heeft afgelegd, 19 dan moet u hem de straf opleggen die hij de ander had toebedacht. Zo moet u het kwaad dat zich bij u aandient in de kiem smoren. 20 De anderen moeten daardoor worden afgeschrikt, zodat dergelijke wandaden zich niet herhalen. 21 Heb geen medelijden en eis een leven voor een leven, een oog voor een oog, een tand voor een tand, een hand voor een hand, een voet voor een voet.

Welke regels worden hier gesteld voor getuigenverklaringen in een rechtszaak?
Hoe wordt voorkomen dat getuigen gemakkelijk een vals getuigenis afleggen?

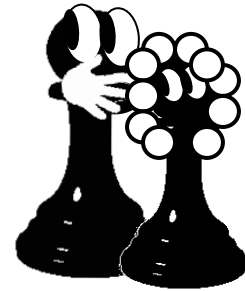
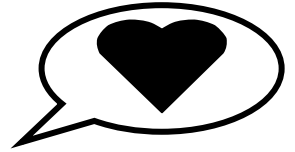

De catechismus

Zondag 43

Wat eist God in het negende gebod?

Dat ik tegen niemand een vals getuigenis afleg, niemands woorden verdraai en geen kwaadspreker of lasteraar ben. Dat ik ook niemand lichtvaardig en onverhoord veroordeel of help veroordelen. Maar dat ik alle liegen en bedriegen als echt duivelswerk vermijd, als ik tenminste de zware toorn van God niet op mij laden wil. Verder dat ik in rechtszaken en in alle handelingen de waarheid liefheb, oprecht spreek en belijd en ook de eer en goede naam van mijn naaste zoveel ik kan verdedig en bevorder.

Wat is waarheid en wat is leugen

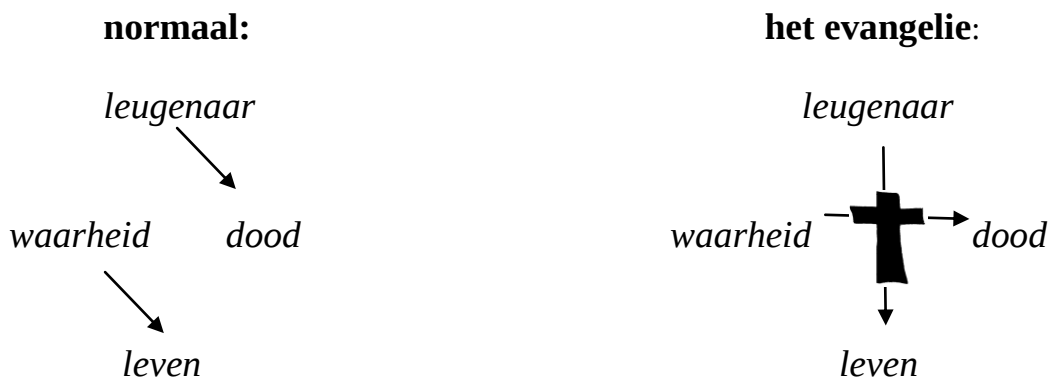
Johannes 8: 44-47

44 Uw vader is de duivel, en u doet maar al te graag wat uw vader wil. Hij is vanaf het begin een moordenaar geweest. Hij hoort niet bij de waarheid, omdat er geen waarheid in hem is. Wanneer hij liegt, spreekt hij zoals hij is: een aartsleugenaar, de vader van de leugen. 45 Maar mij gelooft u niet, want ik spreek de waarheid. 46 Kan een van u mij van zonde beschuldigen? Als ik de waarheid spreek, waarom gelooft u me dan niet? 47 Wie van God is, luistert naar de woorden van God. U luistert niet, omdat u niet van God bent.'

Johannes 14: 6

6 Jezus zei: 'Ik ben de weg, de waarheid en het leven. Niemand kan bij de Vader komen dan door mij.'

Jezus werd veroordeeld, zodat jij vrij kunt zijn

En nu jij

cartoon

Aantekeningen:

1 Johannes 3: 17 - 18

Hoe kan Gods liefde in iemand blijven die meer dan genoeg heeft om van te bestaan, maar zijn hart sluit voor een broeder of zuster die hij gebrek ziet lijden? Kinderen, we moeten niet liefhebben met de mond, met woorden, maar waarachtig, met daden.

Bijbelleesrooster -----

Spreuken 25:18 en 19

Onbetrouwbaarheid is buitengewoon schadelijk voor je naaste

Genesis 27:18-24

Jakob, een onbetrouwbaar persoon, en toch is onze God de God van Abraham, Isaäk en Jakob ...

2 Timoteüs 2:1-2

Betrouwbaarheid is een vereiste om onderwijs over God te mogen geven

Psalm 12

Onder mensen is er zoveel onbetrouwbaarheid, maar gelukkig mogen we altijd terugvallen op de betrouwbaarheid van God

Handelingen 5:1-6

Onbetrouwbaarheid kan niet bestaan in Gods aanwezigheid en in zijn gemeente. Dit wordt duidelijk in een heel heftige gebeurtenis.

1 Koningen 21:1-13

Valse getuigen worden ingezet om Naboth te kunnen veroordelen. Hét bijbelse voorbeeld van zonde tegen het negende gebod.

Openbaring 1:4-6

De Here Jezus is onze betrouwbare getuige

